

4. Агресія порушує живі організми. Даний постулат є достатньо спірним. Деякі фахівці (Е. Фромм) під об'єктами агресії розуміють і неживі об'єкти. Як зазначає А. Реан, збиток людині можна нанести за рахунок пошкодження неживих об'єктів, від стану яких залежить фізичний або психологічний стан людини [6]. Однак Р. Берон та Д. Річардсон вважають, що дії, які завдають збитки неживим об'єктам, емоційні або експресивні за своєю природою, і тому не є прикладами агресії.

5. Агресія порушує істоту, яка прагне уникнути нападу. Дане застереження виводить з-під визначення агресії прояви, що носять садомазохистський та аутоагресивний (суїцид) характер. Це положення також є спірним, оскільки, наприклад, з точки зору психоаналізу аутоагресія та агресія щодо інших суб'єктів – два боки прояву одного і того ж інстинкту деструктивності.

Все вищенаведене яскраво ілюструє складність спроб наукового визначення феномену агресії. Але майже всі дослідники погоджуються з двома основними атрибутами агресивної поведінки – це реальне заподіяння шкоди і усвідомлений намір таких дій.

Список використаних джерел:

1. Бердяев Н.А. О назначении человека. – М.: Республика, 1993. – 383 с.
2. Гоббс Т. Левиафан, или материя, форма и власть государства церковного и гражданского // Избранные произведения в двух томах : пер. с англ. – М.: Мысль, 1965. – Т.2. – 748 с.
3. Бэррон Р., Ричардсон Д. Агрессия: пер. с англ. – СПб.: Питер, 1997. – 336 с.
4. Изард К.Э. Психология эмоций: пер. с англ. – СПб.: Питер, 1999. – 464 с.
5. Реан А.А. Агресия и агрессивная личность // Психологический журнал. – 1996. – Т.17. – №5. – С.3-18.
6. Беркювиц Л. Агрессия: причины, последствия и контроль: пер. с англ. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2001. – 320 с.

ЮВЕНАЛЬНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Бойко-Бузиль Ю.Ю.,

ПОСАДА, навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, ЗВАНЯЯ, СТУПІНЬ

Знаковою характеристикою сучасної психологічної теорії та практики є виникнення нових напрямів наукових досліджень, як правило, на стику вже існуючих наук та дисциплін.

Формування в системі права України ювенального права «... комплексної галузі права, що є ціннісно-орієнтованою системою матеріальних, процесуальних та організаційних правових норм, спрямованих на забезпечення виживання, розвитку та соціалізації дитини, шляхом закріплення особливого статусу дитини як суб'єкта права, встановлення компетенцій інших суб'єктів права, зобов'язаних опікуватися справами дітей, і регулювання відносин, одним із учасників (безпосереднім або через представника) яких є дитина [1]», обумовило виникнення нового напрямку юридичної психології – ювенальної юридичної психології, що знаходиться на перетині двох психологічних дисциплін, а саме дитячої та юридичної психології.

Загальновідомо, що традиційні розділи юридичної психології, такі як правова психологія, кримінальна психологія, пенітенціарна психологія, судово-психологічна експертиза тощо в більшості звернені до проблем дорослих осіб. Однак, в той самий час, кожен з перерахованих напрямів юридичної психології охоплює дитячо-підліткову проблематику, яка на жаль, самостійного статусу ніколи не мала. Але останнім часом, все більше її практичне значення та необхідність теоретичного осмислення на єдиній методологічній основі, що визначаються закономірностями психології розвитку та дитячої психології, призвели до виникнення цього нового напрямку.

Відомо, що одним із проявів гуманізації права, посилення його соціальної спрямованості та захисного потенціалу є захист та утвердження прав однієї з найуразливіших та найнезахищеніших груп населення – дітей та підлітків.

Відповідно, ювенальна юридична психологія – це напрямок юридичної психології, що досліджує психологічні особливості і психологічні проблеми дітей та підлітків в юридично релевантних ситуаціях.

Слід зазначити, що ювенальна юридична психологія покликана вирішувати низку завдань, серед яких, в рамках: правової психології (формування правосвідомості у дітей та підлітків; виокремлення вікових особливостей нормативної регуляції поведінки; визначення вікових меж правоздатності, дієздатності та відповідальності; оцінка ризику протиправної поведінки); кримінальної психології (розробка та врахування факторів протиправної поведінки; розслідування злочинів за участю дітей та підлітків; визначення причин формування особистості дитини правопорушника; окреслення соціально-психологічних проблем дитини правопорушника); судово-психологічної експертизи (проведення судово-психологічної експертизи неповнолітніх обвинувачених, потерпілих, свідків; розробка психологічних методів роботи з неповнолітніми на стадії судового слідства); судової психології (проведення експертиз та консультацій при вирішенні долі дитини у випадку розлучення батьків, обмеження батьківських прав та всиновлення; розробка психологічних проблем захисту прав і інтересів дитини, що знаходяться в особливо складній життєвій ситуації); пенітенціарної психології (розробка організаційних форм та методів комплексної реабілітаційно-психокорекційної роботи з засудженими неповнолітніми); превентивної психології (профілактика девіантної та протиправної поведінки дітей та підлітків груп ризику, засуджених неповнолітніх, дітей з психічними розладами, які знаходяться на примусовому лікуванні).

Перспективами подальшого розвитку є створення нової спеціалізації – «Ювенальний юрист» з вилом дисциплін: «Ювенальне право», «Міжнародні стандарти прав дитини та міжнародні організації по захисті прав дитини», «Ювенальне кримінальне право», «Ювенальна юстиція», «Захист прав дитини» зі обов'язковим стажуванням в службах та органах у справах дітей та молоді.

Список використаних джерел:

1. Крестовська Н.М. Ювенальне право в системі права України / Крестовська Н.М. // Наукові праці Одеської національної юридичної академії. – О. : Юрид. л-ра, 2006. – Т. 5. – С. 66-76.

ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА У ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИСТІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Андрієнко О. В.,

викладач кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, адвокат, кандидат психологічних наук

Своїм розвитком як галузі юридична психологія, перш за все, зобов'язана потребам криміналістики і кримінального процесу. Тож не дивно, що увесь подальший розвиток юридичної психології, її основні завдання та структура формувалися з огляду на вказані чинники. І лише окремі розділи юридичної психології сьогодні присвячуються вибраним питанням цивільного і господарського права та процесу [1 – 7].

Проте на сучасному етапі розвитку суспільних відносин, коли стрімко поширюється цілеспрямоване використання психологічних знань, умінь та навичок у різних сферах господарської діяльності, все більшої актуальності набуває повсякчасне застосування психологічних знань у діяльності юристів які працюють на підприємствах, установах, організаціях (так звані "in-house